RETSMØDERAPPORT
i sag C-263/88 *

I — Sagsfremstilling

1. *Retsregler*

Rådets afgørelse af 16. december 1980 om de oversøiske landes associering med Det Europæiske Økonomiske Fællesskab (EFT L 361, s. 1) er blevet forlænget første gang til den 28. februar 1986 (Rådets afgørelse 85/159/EØF af 26. februar 1985, EFT L 61, s. 25) og derefter indtil den 30. juni 1986 (Rådets afgørelse 86/46/EØF af 3. marts 1986, EFT L 63, s. 94). Afgørelsens artikel 137 indeholder følgende bestemmelse:

»For så vidt angår de ordninger, der kan finde anvendelse for etablering og tjenesteydelser, må landenes og territoriernes kompetente myndigheder ikke forskelsbehandle medlemsstaternes statsborgere og selskaber. Såfremt en medlemsstat for en given aktivitet ikke er i stand til at sikre statsborgere eller selskaber i henholdsvis Den Franske Republik, Kongeriget Nederlandene eller Det Forenede Kongerige Storbritannien og Nordirland, som er etableret i et land eller i et territorium, samt selskaber, der henhører under det pågældende lands territoriums egen lovgivning, og som er etableret der, imod, at der sker forskelsbehandling, er det pågældende lands eller territoriums kompetente myndighed ikke forpligtet til at sikre dem imod en lignende behandling.«

Den 1. juli 1986 trådte en ny rådsafgørelse i kraft, Rådets afgørelse 86/283/EØF af 30. juni 1986, om de oversøiske landes og territoriers associering med Det Europæiske Økonomiske Fællesskab, som skulle anvendes indtil den 28. februar 1990 (EFT L 175, s. 1).

Det geografiske anvendelsesområde for denne afgørelse er kun de territorier, der henhører under Den Franske Republik, de lande og territorier, der henhører under Det Forenede Kongerige, de lande, der henhører under Kongeriget Nederlandene og delvis Grønland (første betragtning til afgørelse 86/283).

Artikel 137 i afgørelse 80/1186/EØF, herunder bestemmelsen om gensidighed, er fastholdt ved artikel 176 i denne afgørelse.

2. *Kommissionens virksomhed*

Kommissionen blev gjort opmærksom på, at de franske myndigheder ikke havde truffet foranstaltninger, hvorved statsborgere fra andre medlemsstater, der var indehavere af det krævede franske eksamensbevis, blev i stand til at etablere sig eller præstere tjenesteydelser som læge, sygeplejerske med ansvar for den almene sundheds- og sygepleje, jordemoder, tandlæge og dyrlæge i de under Frankrig henhørende oversøiske lande og territorier (herefter benævnt »fem erhverv«).

Efter Kommissionens opfattelse har gensidighedsbetingelsen ifølge de nævnte artikler 137 og 176 i Rådets afgørelser været gældende i al fald fra datoen for gennemførel-

* Processprog: fransk.

sen af direktiverne 75/362/EØF, 77/452/EØF, 80/154/EØF, 78/686/EØF og 78/1026/EØF om gensidig anerkendelse af eksamensbeviser, certifikater og andre kvalifikationsbeviser inden for de fem erhverv. Kommissionen har herved henvist til, at de øvrige medlemsstater i medfør af disse direktiver er forpligtet til at anerkende franske eksamensbeviser på ganske samme måde som i øvrigt eksamensbeviser, der er udstedt i en anden medlemsstat, som kræves til udøvelse af disse erhverv og indehaves af en person, der er statsborger i Den Franske Republik, uden i den forbindelse at kunne stille yderligere betingelser for så vidt angår den pågældende persons etableringssted.

Kommissionen er på denne baggrund nået til det resultat, at reglerne om disse erhverv på de franske oversøiske territorier er i strid med de tidligere nævnte rådsafgørelser og har ved skrivelse af 19. december 1985 anmodet den franske regering om inden to måneder at fremsætte sine bemærkninger hertil. De franske myndigheder har i en af Kommissionen den 15. april 1986 modtaget note ikke bestridt, at det forholder sig som anført af Kommissionen, og har anført, at de bestemmelser, der er nødvendige for at bringe de lokale lovgivninger i overensstemmelse med fællesskabsretten, er under udarbejdelse. De har dog herved bemærket, at de mange forskellige procedurer på de forskellige i betragtning kommende områder og de særlige forhold, der lokalt gør sig gældende, gør det vanskeligt at opstille en bestemt tidsplan herfor i alt fald før juni 1986.

Den 27. maj 1987 fremsatte Kommissionen, der ikke havde modtaget nye oplysninger i sagen, en begrundet udtalelse, hvori det anføres, at Den Franske Republik har undladt at opfylde sine forpligtelser i henhold til artikel 137 i Rådets afgørelse 80/1186 af 16. december 1980 om de oversøiske landes og territoriers associering med Det Europæiske Økonomiske Fællesskab som forlænget til den 30. juni 1986, samt artikel 176 i Rådets afgørelse 86/283 af 30. juni 1986 om de oversøiske landes og territoriers associering med Det Europæiske Økonomiske Fællesskab. Den anmodede Den Franske Republik om inden to måneder at efterkomme denne begrundede udtalelse.

Ved skrivelse af 3. august 1987 meddelte *Frankrigs Faste Repræsentation ved De Europæiske Fællesskaber* Kommissionen de ønskede oplysninger. Af denne skrivelse fremgår, at der ikke findes bestemmelser i national ret, der er til hinder for fri etableringsret og fri præstering af tjenesteydelser for statsborgere fra Det Europæiske Økonomiske Fællesskabs øvrige medlemsstater, der er i besiddelse af det franske eksamensbevis, der giver adgang til de fem omhandlede erhverv i fire af de seks i den begrundede udtalelse nævnte områder: Disse fire områder er de franske stillehavsområder og antarktiske områder, øerne Wallis og Fortuna, Mayotte og Saint-Pierre-et-Miquelon.

For de to øvrige områders vedkommende meddelte de franske myndigheder dels, at statsborgere fra de øvrige medlemsstater, der er i besiddelse af de franske eksamensbeviser, der giver adgang til erhverv som sygeplejerske i Ny Kaledonien med tilhørende områder, kan etablere sig eller præstere tjenesteydelser, mens den herfor nødvendige lovgivning eller retsanordning for de øvrige erhvervs vedkommende var under udarbejdelse, og dels at der for Fransk Polynesiens vedkommende ikke kunne angives at være sket ændringer, men at territoriets kompetente forsamling skulle træffe afgørelse med hensyn til de fem omhandlede erhverv.

De franske myndigheder mente herefter, at der måtte påregnes seks måneder til udstedelse på lokalt plan af de forskellige nødvendige bestemmelser og til tilpasningen af disse to områders bestemmelser til fællesskabsretten.

Den 22. januar 1988 modtog Kommissionen en skrivelse fra Frankrigs repræsentant med oplysninger om udviklingen i lovgivningen i Ny Kaledonien; reglerne om læger, jordemødre og tandlæger var blevet ændret i august 1987, og behandlingen af reglerne om dyrlæger var fortsat igang.

Forsinkelsen med vedtagelsen af reglerne i Polynesien skyldtes begivenhederne i december 1987, der førte til dannelsen af et nyt politisk flertal, til områdets regerings fratræden og dannelsen af en ny regering.

Kommissionen, der mente, at Den Franske Republik ikke har efterkommet den begrundede udtalelse, idet den hverken har ændret reglerne for dyrlæger i Ny Kaledonien eller reglerne for de fem erhverv i Fransk Polynesien, har herefter anlagt nærværende sag.

II — Skriftveksling og parternes påstande

Kommissionens stævning blev registreret på Domstolens Justitskontor den 23. september 1988.

Skriftvekslingen er forløbet forskriftsmæssigt.

Domstolen har på grundlag af den refererende dommers rapport og efter at have hørt generaladvokaten besluttet at indlede den mundtlige forhandling uden forudgående bevisførelse. Den har dog anmodet Kommissionen om at få forelagt skrivelse nr. 406 af 26. marts 1986 fra Frankrigs Faste Repræsentation ved De Europæiske Fællesskaber.

Sagsøgeren, Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, har nedlagt følgende påstande:

— Det statueres, at Den Franske Republik har undladt at opfylde de forpligtelser, der påhviler den i henhold til artikel 137 i Rådets afgørelse 80/1186 af 16. december 1980 om de oversøiske landes og territoriers associering med Det Europæiske Økonomiske Fællesskab som forlænget til den 30. juni 1986, og artikel 176 i Rådets afgørelse 86/283 af 30. juni 1986 om de oversøiske landes og territoriers associering med Det Europæiske Økonomiske Fællesskab, idet den ikke har truffet de foranstaltninger, som er nødvendige for at gøre det muligt for andre EF-statsborgere, der er indehavere af relevant fransk eksamensbevis, at etablere sig eller præstere tjenesteydelser som læge, sygeplejerske med ansvar for den almene sundheds- og sygepleje, jordemoder, tandlæge og dyrlæge på det oversøiske område Fransk Polynesien og som dyrlæge i Ny Kaledonien og tilhørende områder.

— Den Franske Republik tilpligtes at betale sagens omkostninger.

Den franske regering har begrænset sig til at fremsætte en erklæring om, at den i enhver henseende har bestræbt sig og vil bestræbe sig på at tilvejebringe en løsning af nærværende tvist snarest muligt.

III — Parternes anbringender og argumenter

Den *franske regering* har ikke i realiteten bestridt, at der foreligger et traktatbrud. Den

har omtalt de særlige forhold, der gør sig gældende i forbindelse med Fransk Polynesiens og Ny Kaledoniens status som territorier, og har henvist til, at sagen rejser spørgsmål om afgrænsningen af henholdsvis de centrale myndigheders og de lokale myndigheders kompetence. Den har desuden omtalt de bestræbelser, den har udfoldet for at nå frem til en løsning, herunder navnlig vedtagelse nr. 79 af 26. januar 1989 fra Forsamlingen for Området Ny Kaledonien, hvorved enhver, der er indehaver af det relevante franske eksamensbevis, har adgang til at etablere sig og præstere tjenesteydelser som læge og veterinærkirurg (*Journal officiel de la Nouvelle-Calédonie* af 14.2.1989, s. 295).

Den franske regering har vedrørende restriktionerne for udøvelse af de omhandlede erhverv i Fransk Polynesien oplyst, at den har udarbejdet et lovforslag, der i henhold til forfatningens artikel 74 er blevet forelagt områdets forsamling, der har afgivet udtalelse.

Kommissionen har taget til efterretning, at Forsamlingen for Området Ny Kaledonien har vedtaget de bestemmelser, der lokalt opfylder bestemmelserne i henhold til fællesskabsretten. Den har omvendt fastholdt de i stævningen fremførte påstande og navnlig påstandene vedrørende de fem omhandlede erhverv i Fransk Polynesien.

Gordon Slynn
Refererende dommer